

Binnen de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken bestond bij zes fracties de behoefte de minister en de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken enkele vragen en opmerkingen voor te leggen inzake de geannoteerde agenda van de Raad Buitenlandse Zaken van 14 mei 2012 (2012Z09463)

De voorzitter van de commissie,
Albayrak

De griffier van de commissie,
Van Toor

De leden van de VVD-fractie hebben kennis genomen van de genoteerde agenda van de Raad Buitenlandse Zaken die gepland staat voor 14 mei. De leden van de VVD-fractie hebben op basis hiervan een aantal vragen over de situatie in Egypte, Libië, Syrië, Oekraïne en Sudan. De leden van de fractie van de Partij van de Arbeid hebben met belangstelling kennis genomen van de geannoteerde agenda van de Raad Buitenlandse Zaken van 14 mei a.s. De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van voorliggende agenda voor de komende Raad Buitenlandse Zaken. Deze brief geeft genoemde leden aanleiding tot een aantal vragen. De leden van de fractie van D66 hebben met belangstelling kennis genomen van de geannoteerde agenda van de Raad Buitenlandse Zaken d.d. 14 mei 2012. Ook deze leden hebben enkele opmerkingen en vragen.

Afghanistan

De leden van de PVV-fractie zijn tegen de zogenoemde lange-termijnbetrokkenheid van de Europese Unie bij Afghanistan na 2014. Terwijl de Nederlandse burgers krom mogen liggen vanwege de door Brussel opgelegde bezuinigingen en de hele EU op het randje van faillissement balanceert, willen de regering en de EU het dubieuze Afghaanse veiligheidsapparaat financieren. Absurder is nauwelijks denkbaar. De NAVO is bang is dat de door haar getrainde Afghaanse militairen na 2014 zullen overlopen en overweegt de Afghaanse militairen weer om te scholen in de *hoop* dat ze niet over zullen lopen naar de Taliban. Wil Nederland de door ons getrainde politieagenten na 2014 ook weer omscholen om te voorkomen dat ze zullen overlopen? Of gaan we te oproepen niet over te lopen naar de Taliban, zoals we Syriërs oproepen juist wel over te lopen naar de oppositie? De hele FC Kunduz missie was vanaf het begin een kansloze missie. De leden van de PVV-fractie geloven niet in het versterken van de Afghaanse rechtsstaat, zolang de islam daar regeert. Islam en rechtsstaat gaan niet samen.

De leden van de CDA-fractie hebben met instemming kennis genomen van de inzet van de regering ten aanzien van Afghanistan. Genoemde leden zijn van mening dat de betrokkenheid van Nederland en haar bondgenoten niet afloopt nadat de transitie heeft plaatsgevonden. Goede afstemming en verdeling van de lasten met andere bondgenoten is hierbij essentieel. Kan de regering aangeven hoe de inzet van de EU past in de betrokkenheid die de NAVO na 2014 voor ogen heeft en welke afspraken leiden tot een goede spreiding van de lasten?

De leden van de SP-fractie vragen of de regering het plan steunt zoals beschreven door de speciale civiele vertegenwoordiger van de NAVO voor Afghanistan, Simon Gass, om de Afghan National Security Forces (ANSF) na 2014 terug te brengen tot ongeveer 230 duizend manschappen? Welke concrete plannen liggen er om hierdoor werkloos geraakte Afghaanse militairen en agenten te assisteren? Hoe wordt voorkomen dat deze getrainde militairen en paramilitairen zich na hun ontslag aan zullen sluiten bij de Taliban of bij andere opstandelingen? Hoe beoordeelt de regering het tussen de Verenigde Staten en Afghanistan overeengekomen Enduring Strategic Partnerschip en het hiermee samenhangende Memorandum of Understanding over night raids? Deelt de regering de mening van de leden van de SP-fractie dat door deze overeenkomsten Amerikaanse speciale eenheden in Afghanistan in feite in staat blijven om ook na 2014 onaangekondigde, nachtelijke invallen in Afghaanse huizen te plegen? Is de regering het verder met deze leden eens dat een blijvende Amerikaanse militaire aanwezigheid in Afghanistan, om opstandelingen en Al-Qaida te bestrijden, een obstakel is voor het toch al moeizaam verlopende vredesproces met de Taliban en andere opstandelingen? Zo

nee, welk effect heeft de strategische partnerschapsovereenkomst volgens de regering dan op het vredesproces?

De leden van de D66-fractie onderstrepen het belang van de lange-termijnbetrokkenheid van de EU bij stabilisering en ontwikkeling van Afghanistan na de transitie. Deze leden vinden het wenselijk dat Nederland een proportionele bijdrage levert aan de financiering van een adequaat en Afghaans veiligheidsapparaat. Kan de regering aangeven op welke manier wordt ingeschat wat de behoefte zal zijn? Is de regering voornemens een proportionele bijdrage te leveren? Zal dit worden uitgesproken in Chicago en/of Tokio? Wat zijn op dit moment de internationale verhoudingen ten aanzien van dit thema?

Midden-Oosten vredesproces

De leden van de PVV-fractie constateren dat de regering aangeeft dat de brief van president Abbas aan Netanyahu mogelijk perspectief biedt op hervatting van de onderhandelingen. Is de regering wel bekend is met de inhoud van deze brief? Wat er in de media gelekt is over deze brief doet niet vermoeden dat de brief iets anders is dan een Palestijnse doodsstreek voor het vredesproces. Als Abbas en Fayad onderling al vechten over het afleveren van een brief aan Netanyahu, hoe kunnen we dan veronderstellen dat ze in staat zijn vrede te sluiten met Israël? De regering spreekt over de hoofdlijnen van de «Palestijnse vredesinzet». Graag attenderen de leden van de PVV-fractie de regering op de volgende «vredelievendheid» van de Palestijnse Autoriteit tegenover Joden: De Palestijnse Autoriteit heeft de doodstraf opgelegd aan Muhammad Abu Shahala voor het verkopen van een huis aan Joden in Hebron. Onder marteling heeft hij bekend; voor de vorm heeft hij een vluchtig showproces gekregen waarin hij schuldig werd bevonden. Kan de regering in dit verband antwoord geven op de volgende vragen: 1) Deelt de regering de mening dat het barbaars en ontstellend is dat op het verkopen van eigendom aan Joden de doodstraf staat? 2) Is bekrachtiging van dergelijke doodsvonnissen wel nodig door een officiële handtekening van Abbas? Zijn de door de Palestijnse Autoriteit ter dood veroordeelden niet sowieso maatschappelijk vogelvrij verklaard? 3) Wat is de inzet van zowel Nederland als de EU voor de invrijheidstelling en veiligheid van Muhammad Abu Shahala? 4) Wat voor consequenties heeft het opleggen van de doodstraf voor de Nederlandse en Europese miljoenensteun aan de Palestijnse Autoriteit? 5) Kan een Autoriteit die de doodstraf oplegt voor het verkopen van onroerend goed aan Joden, nog wel gelden als potentiële vredespartner van Israël?

De Palestijnse Autoriteit is voorts bezig met een poging al haar critici de mond te snoeren. De persvrijheid wordt hoe langer hoe meer aan banden gelegd. Kritische websites worden uit de lucht gehaald en het onafhankelijke tv station Wattan wordt voor het gerecht gedaagd. Enkel en alleen omdat deze mediakanalen de corruptie en wantoestanden binnen de Palestijnse Autoriteit aan de orde stellen. De leden van de PVV-fractie vragen de regering wat het antwoord hierop is, zowel van Nederland als van de Europese Unie? Het kan toch niet zo zijn dat de PA hier ongestraft mee weghoort? Dat we de andere kant opkijken en deze door en door corrupte Autoriteit van Nederlands belastinggeld blijven voorzien terwijl Nederlandse burgers het hier moeten ontgelden vanwege de bezuinigingen? De regering doet moeilijk over het legaliseren van de drie dorpjes Bruchin, Rehelim en Sansana. De leden van de PVV-fractie juichen de legalisatie van deze dorpjes toe. Het is niet meer dan logisch dat Israël deze dorpjes heeft gelegaliseerd. Temeer daar de Palestijnse Autoriteit al jaren geen enkele moeite doet om haar haatzaaiende, terroristische agenda te verhullen, laat staan aan de kant te schuiven. Deze leden hopen daarom er van uit te kunnen gaan dat de regering zich in het vervolg meer

concentreert op de wantoestanden binnen de Palestijnse Autoriteit, in plaats van elke formele legalisatie van Israëlische woningbouw op gebied dat Israël tijdens de defensieve oorlog van 1967 legaal heeft verkregen, te veroordelen.

De leden van de SP-fractie vragen of het waar is dat in de afgelopen maanden door Europese lidstaten, waaronder Nederland, overleg is gevoerd met Hamas? Indien ja, waarover is er gesproken? Wat is de Nederlandse inzet bij dit overleg? Is de regering bereid, eventueel vertrouwelijk, de Kamer in te lichten over de voortgang van dit overleg? Is het waar dat de Palestijnse gevangenen die in hongerstaking zijn gegaan bepaalde voorrechten zijn ontzegd door de Israëlische detentieautoriteiten? Om welke voorrechten gaat het? Klopt het dat gevangenen in hongerstaking geen familie meer mogen ontvangen? Indien ja, hoe beoordeelt de regering het schrappen van deze voorrechten? Hoe kijkt de regering in het algemeen aan tegen de vele honderden Palestijnen die sinds enkele weken in hongerstaking zijn? Deelt de regering de mening van de leden van de SP-fractie dat deze massale hongerstaking, die zich vooral richt tegen administratieve detentie, aantoont dat er iets fundamenteel scheef zit in het Israëlische detentiewezen?

De leden van de D66-fractie vragen welke concrete stappen de EU zal zetten om rechtstreekse besprekingen tussen Israël en de Palestijnen te bevorderen. Deze leden constateren dat de minister van Buitenlandse Zaken zijn bezorgdheid heeft uitgesproken over het recente Israëlische besluit drie illegale «outposts» te benoemen als nederzettingen. Deelt de regering de mening dat dergelijke beslissingen van de regering-Netanyahu zouden moeten leiden tot conditionaliteit in de intensivering van de betrekkingen tussen Nederland en Israël? Zo neen, waarom niet?

Zuidelijk nabuurschap

Volgens de leden van de VVD-fractie is in twee Arabische landen de recente transitie in een beslissende fase gekomen. Egypte gaat op 23 en 24 mei naar de stembus in de eerste ronde van de presidentsverkiezingen. Libië kiest op 19 juni een nationale raad die de nieuwe grondwet moet gaan schrijven.

Syrië

De leden van de VVD-fractie wijzen erop dat Syrië verkiezingen houdt op 7 mei. Net zoals het referendum over een nieuwe grondwet van 26 februari. De helft van de zetels is voorbehouden aan de Ba'ath-partij van zittend president Assad en de oppositie heeft de verkiezingen op voorhand geboycot. Toch zijn er nog wel verschillende partijen die meedoen aan de verkiezingen. De leden van de VVD-fractie zien het zes-puntenplan van Kofi Annan als een goed uitgangspunt om de situatie in Syrië te verbeteren. Wordt er in het plan van Kofi Annan gesproken over hoe er met deze verkiezingen omgegaan moet worden? Treden de aanwezige VN-waarnemers ook op als verkiezingswaarnemers? De regering schrijft dat er eventueel nog mogelijkheden zijn om de sancties aan te scherpen. Welke mogelijkheden zijn dit? En is de regering het met de leden van de VVD-fractie eens dat het organiseren van ondemocratische verkiezingen aanleiding zou moeten zijn om de sancties verder aan te scherpen?

De leden van de fractie van de Partij van de Arbeid betreuren dat het vredesakkoord dat opgesteld is door speciale gezant Annan door de Syrische regime terzijde geschoven lijkt te worden. De EU blijft via restrictieve maatregelen grote druk op het Syrische regime uitoefenen.

Volgens de regering zou zo mogelijk de RBZ op 14 mei besluiten moeten nemen om de maatregelen verder te verbreden. De leden vragen welke maatregelen de regering hierbij voor ogen heeft? De verkiezingen die op dit moment plaatsvinden zijn een teleurstelling. Volgens de autoriteiten bereikt Syrië bereikt een mijlpaal op het gebied van politieke hervormingen, maar de oppositie is afwezig omdat leiders zijn opgepakt of gevlucht. De leden van de PvdA-fractie betreuren het dat na 14 maanden geweld en zeker 9 000 doden hervormingen nog ver weg lijken te zijn. Sinds 30 april jl. is een volledig «*advance team*» van 30 waarnemers aanwezig in Syrië. De VN treft nu voorbereidingen om de monitoring-missie van 300 militaire waarnemers zo snel mogelijk volledig uit te rollen, waartoe EU-lidstaten, waaronder Nederland, om bijdragen zijn verzocht. Kan de regering aangeven of zij van plan is om Nederlandse waarnemers te sturen? Deelt de regering de mening dat een mensenrechtcomponent een essentieel onderdeel van deze waarnemingsmissie zou moeten zijn zodat mensenrechtenschendingen in Syrië daadwerkelijk onderzocht kunnen worden?

De leden van de PVV-fractie vragen wanneer de Kamer de brief over de Nederlandse positie ten aanzien van de waarnemersmissie tegemoet kan zien? Nederland roept voortdurend dat Syriërs zich dienen te distantiëren van het Assad regime en moeten overlopen naar de oppositie. Er is echter een grote groep Syriërs die klem zit tussen de Syrische Nationale Raad (SNC) enerzijds en het regime van Assad anderzijds. Zij voelen zich gedwongen te kiezen tussen twee kwaden en vrezen de Syrische Nationale Raad nog meer dan Assad. De SNC betuigt openlijk steun aan militaire acties en wordt gefinancierd door de Golfstaten met hun geopolitieke en islamitische agenda, die niet gericht is op rechtsstaat en democratie. Steunt Nederland daarom ook de NCCDC (Nationaal Coördinatie Comité voor Democratische Verandering) die een stuk gematigder is dan de SNC? Welke Syrische oppositiegroepen steunt Nederland verder? Wordt er bij de vaststelling van eventuele uitbreiding van het sanctieregime, die tot doel heeft desertie te stimuleren, wel rekening mee gehouden dat de Alevieten, Koerden en christenen bijtjesdag vrezen? Is het moreel juist deze groep die zich met de rug tegen de muur voelt staan, financieel te treffen door uitbreiding van het sanctieregime? Hoe gaat de regering er voor zorgen dat deze burgers niet worden getroffen door uitbreiding van het sanctieregime?

De leden van de CDA-fractie delen de bezorgdheid van de regering aangaande de situatie in Syrië. Zij achten het van groot belang dat de mogelijkheden die het zes-puntenplan van Annan biedt, ten volle worden benut. Hoe beoordeelt de regering de uitspraken van Annan dat de uitvoering «op schema ligt» terwijl berichten over zware gevechten nog dagelijks in de media verschijnen? Kan de regering ingaan op de stand van zaken rond de voorbereiding van de monitoringsmissie waarvoor ook een Nederlandse bijdrage is gevraagd?

De leden van de SP-fractie constateren dat het geweld doorgaat in Syrië ondanks de aanwezigheid van enkele tientallen waarnemers in het land. Het belangrijkste voor nu is dan ook dat de waarnemersmissie zo snel mogelijk wordt uitgebreid. Hoe beoordeelt de regering de uitlating van de woordvoerder van Kofi Annan dat de uitvoering van het zes-puntenplan «on track» is? Deelt de regering de opvatting van Annans woordvoerder dat er kleine signalen zijn dat een aantal van de punten van Annan in Syrië deels worden nageleefd?

De leden van de D66-fractie delen de nadruk van de regering op het belang van de VN-waarnemersmissie die moet toezien op het staakt-het-vuren en de naleving van het zes-puntenplan. Kan de regering in de

separate brief ingaan op de beperkingen van de missie en mogelijke verbeterpunten? Is het mogelijk dat de waarnemingsmissie wordt uitgebreid met een mensenrechtencomponent? Enkele EU-lidstaten zijn begonnen met de (tijdelijke) opvang van enkele Syrische mensenrechtenverdedigers en activisten. Heeft Nederland dit verzoek ook gekregen van Syrische mensenrechtenverdedigers en activisten? Wat vindt de regering van deze mogelijkheid? Hoe verhoudt de Nederlandse bijdrage van 1 miljoen euro aan UNHCR en 1 miljoen euro aan WFP zich tot andere EU-lidstaten?

Libië

De leden van de VVD-fractie brengen naar voren dat de Libiërs op 19 juni de opstellers van hun nieuwe grondwet kiezen. De Nationale Overgangsraad heeft onlangs een verbod op partijen langs religieuze, regionale of clan-lijnen opgeheven. Ook partijen die meer regionale autonomie willen kunnen dus meedoen aan de verkiezingen en meeschrijven aan de nieuwe grondwet. Er zijn ook berichten dat de milities, die destijds Muammar Khadaffi hebben verdreven, invloed uitoefenen op het proces van partij- en stemregistraties. Bij de NOS was te zien hoe gewapende milities registratiebussen in beslag namen en het kantoor sloten omdat ze het niet eens waren met de procedure die was afgekondigd door de Nationale Overgangsraad. De leden van de VVD-fractie maken zich zorgen over het democratische gehalte van de verkiezingen in Libië. Hoe groot acht de regering de kans dat verkiezingen van 19 juni democratisch zullen verlopen? Volgens de leden van de VVD-fractie kan het «*more for more en less for less*» principe ook in Libië bijdragen aan democratische hervormingen. Is de regering het met de VVD eens dat een eventueel ondemocratisch verloop van de verkiezingen gevolgen dient te hebben voor de Europese hulprelatie richting Libië?

De leden van de PvdA-fractie constateren dat de EU voornemens is een verkiezingswaarnemingsmissie naar Libië te sturen. Over de omvang en de modaliteiten van een dergelijke missie zal een besluit worden genomen na terugkeer van de EU-verkenningsmissie die op moment in Libië aanwezig is. De regering heeft een voorkeur voor een zo compleet en zo breed mogelijke verkiezingswaarneming. Kan de regering toelichten wat hiermee bedoeld wordt en of Nederland van plan is om waarnemers naar Libië te sturen?

De leden van de PVV-fractie brengen naar voren dat volgens de Cel voor Financiële Informatieverwerking België in 2011 een doorgeefluik bleek voor terroristische en extremistische geldstromen. Na onderzoek bleken verdachte geldstromen afkomstig van, of bestemd voor militanten van het terreurnetwerk Al Qaida, of AQIM in Noord-Afrika. Ook was België een spil in het ontduiken van de sancties tegen Iran en Libië. Kan de regering toelichten hoe het mogelijk is dat de banken van ons buurland België, lid van de EU, betrokken waren bij geldstromen van terreurnetwerken? Welke sanctie- en voorzorgsmaatregelen worden toegepast op deze banken? Hoe kan in de toekomst voorkomen worden dat Europese banken betrokken raken bij het witwassen van terreurgeldstromen? Wat wil de regering in de EU doen tegen de voortrazende stammenstrijd in Libië en de zuivering die gaande is tegen de zwarte bevolking van Libië? Kan de regering hierover nadere informatie verstrekken?

De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat het democratisch transitieproces in Libië waar mogelijk moet worden ondersteund. Daarbij is het van groot belang dat het proces wordt gedragen door de gehele Libische bevolking. Hoe beoordeelt de regering het transitieproces mede

in het licht van de bijzondere aandacht die de regering vraagt voor religieuze minderheden en vrouwen? Graag een reactie.

De leden van de SP-fractie constateren dat in de geannoteerde agenda staat dat het kabinet een inclusief democratisch transitieproces in Libië ondersteunt met onder andere bijzondere aandacht voor de positie van minderheden. Met name de positie van de Tawargha's in Libië baart in dit verband zeer ernstige zorgen. Dertigduizend van hen zijn uit hun stad verjaagd door de NAVO-bondgenoten en de stad is inmiddels grotendeels vernield. Andere Tawargha's zijn gedood of opgepakt. In illegale gevangenschappen worden zij gemarteld. Ook in de vluchtelingenkampen, waar de Tawargha's het geweld proberen te ontvluchten, worden zij nog steeds vaak aangevallen door gewapende milities. Is de regering bereid in EU-verband aan te dringen op een betere behandeling van de Tawargha's, met name op een einde aan de illegale detentie, een einde aan de aanvallen door gewapende milities en compensatie voor het geleden verlies?

De leden van de fractie van D66 kunnen zich in grote lijnen vinden in de positie van Nederland ten aanzien van Libië. Een inclusief democratisch transitieproces in Libië met bijzondere aandacht voor de rechten van vrouwen en de positie van minderheden is cruciaal. Kan de regering in het kader van laatstgenoemde ingaan op de positie van de Tawargha's?

Egypte

De leden van de VVD-fractie constateren dat verschillende kandidaten niet mogen mee doen aan de presidentsverkiezingen in Egypte, zoals Omar Suleiman, de ultra-orthodoxe politicus Hazem Abu Ismail en Khairat al-Shater van de Moslimbroederschap. Daarnaast zijn er bij protesten op 2 mei zo'n 20 mensen om het leven gekomen. De demonstranten protesteerden tegen het tegenhouden van kandidaten aan de verkiezingen. In een reactie hierop laat het militaire regime weten wel de macht over te willen dragen eind juni. Maar op 4 mei werden 300 demonstranten gearresteerd, waaronder journalisten. De leden van de VVD-fractie vinden het van groot belang dat de verkiezingen in Egypte democratisch verlopen. Het militaire regime zegt dat waarnemers uit 45 landen de verkiezingen mogen komen monitoren. Is het inmiddels al bekend welke landen dit zijn en of er ook EU-lidstaten bij betrokken zijn? Wat zijn de consequenties voor Egypte als er geen Europese waarnemers bij aanwezig zijn? De leden van de VVD-fractie maken zich ook zorgen over de positie van enkele Egyptische presidentskandidaten. Kan de regering aangeven wat er waar is van de berichten dat de drie belangrijkste presidentskandidaten, Amr Moussa, Abdel Moneim Abol Fotouh en Mohammed Morsi mogelijk worden vervolgd, zoals Al Arabia meldt? De leden van de VVD-fractie vinden het «*more for more en less for less*» principe een belangrijk middel om de Egyptische autoriteiten te stimuleren democratische hervormingen door te voeren. Is de regering bereid om in Europees verband aan te dringen op vrijlating van demonstranten en journalisten die op 4 mei werden opgepakt? Is de regering het met de leden van de VVD-fractie eens dat een eventuele afwezigheid van Europese waarnemers, evenals het niet respecteren van het recht op demonstratie, gevolgen dient te hebben voor de hulp gelden die vanuit de EU naar Egypte gaan?

De leden van de PVV-fractie vragen of ondertussen al duidelijk is of Egypte openstaat voor een EU-waarnemingsmissie? Of kunnen de komende presidentsverkiezingen het Europese daglicht niet verdragen? De regering schrijft dat Nederland het Carter Center steunt bij de verkiezingswaarneming. Nu heeft de Kamer tijdens het algemeen overleg

over de Arabische regio op 7 februari 2012 behoorlijke kritiek geuit op de bevindingen van het Carter Center naar aanleiding van de parlementsverkiezingen in Egypte. De minister heeft beloofd hierover contact op te nemen met het Carter Center. Kan de regering aangeven wat de reactie van het Carter Center op deze kritiek was? Is de regering daardoor gerustgesteld? Daarenboven werd op 23 april jl. bekend gemaakt dat Egypte de licentie van acht Amerikaanse NGO's heeft ingetrokken, waaronder die van het Carter Center. Welke consequenties heeft dit voor de waarneming bij de aanstaande presidentsverkiezingen en de Nederlandse steun daaraan? Heeft Nederland sinds de laatste verkiezingen in Egypte nog financieel bijgedragen aan het Carterfonds? Zo ja, hoeveel? Klopt de berichtgeving dat het Egyptische parlement bezig is met een wetsvoorstel om huwelijken vanaf 14 jaar mogelijk te maken?

De leden van de D66-fractie constateren dat de presidentsverkiezingen in Egypte plaats zullen vinden op 23 en 24 mei aanstaande, en indien noodzakelijk op 16 en 17 juni aanstaande. Deze leden spreken hun bezorgdheid uit over de rellen bij het Egyptische ministerie van Defensie die doden en gewonden opleverden. Veel Egyptenaren zijn van mening dat het leger de rellen uitlokte. Deelt de regering de mening dat de Supreme Council of the Armed Forces (SCAF) de zorgplicht heeft om demonstranten te beschermen tegen geweld? Wordt dit door de EU overgedragen? Een onafhankelijk onderzoek en berechting van de schuldigen is noodzakelijk. Ook in het licht van deze ontwikkelingen vinden de genoemde leden het wenselijk dat er een internationale verkiezingswaarnemingsmissie zal zijn. Hoe zal de EU dit bevorderen?

Vorbereitung EU-Mexico Top 18 juni

De leden van de CDA-fractie zijn bezorgd over de mensenrechtensituatie in Mexico. Deze leden hebben grote waardering voor de inzet van de regering voor mensenrechtenverdedigers. Deze leden zien met zorg hoe de positie van deze mensenrechtenverdedigers verslechtert in de aanloop naar de verkiezingen. Deelt de regering deze zorg? Zo ja, op welke manier vraagt de EU aandacht voor de positie van deze mensenrechtenverdedigers? En op welke manier ondersteunt de EU deze mensen publiekelijk zodat hun positie in Mexico wordt versterkt?

Vorbereitung EU-Rusland Top 3-4 juni

De leden van de PVV-fractie stellen dat de EU-Rusland top in 2011 ging over verschillende zaken die beide partijen direct aan gaan. Zo werd verder gesproken over de toetreding van Rusland tot de WTO, over het visumvrij verkeer tussen EU en Rusland, over energie en over olieprijs. Op 15 december 2011 is Rusland, samen met Montenegro en Samoa, daadwerkelijk toegetreden tot de WTO.

Rusland en de EU zijn o.a. vanwege de reeds genoemde toetreding tot de WTO en de Russische energieopbrengsten economisch meer afhankelijk van elkaar. Ditzelfde gaat ook op voor de samenwerking op het gebied van terrorismebestrijding en het raketschild. Daarom moet een goede relatie worden onderhouden. Pas dan kan er meer aandacht en druk komen voor zaken zoals mensenrechtenschendingen. Wanneer de EU een goede band heeft met Rusland, kan er ook meer invloed worden uitgeoefend op de Noordelijke Kaukasus en Oekraïne. Deelt de regering deze volgorde met betrekking tot het opbouwen van de relatie? De relatie met Rusland is ook van belang voor het Midden-Oosten. Met name de houding van Rusland ten opzichte van Syrië en Afghanistan speelt hierbij een rol. Rusland was niet aanwezig bij een overleg van de ministers van Buitenlandse Zaken in Parijs, omdat deze bijeenkomst niet zou bijdragen aan de vrede in het Arabische land. Tevens heeft het Russische ministerie van Buitenlandse

Zaken forse kritiek geleverd op het plan van de NAVO om in 2014 troepen terug te trekken uit Afghanistan. Ziet de regering ook dat een goede relatie tussen EU en Rusland kan leiden tot gedeelde buitenlandse belangen? Ziet de regering ook de kans om Rusland door een verbeterde relatie te betrekken bij de «*Nation-building*» in Afghanistan?

De leden van de CDA-fractie hechten grote waarde aan de goede brede betrekkingen met Rusland. Binnen deze betrekkingen moeten moeilijke onderwerpen niet uit de weg worden gegaan. Hierbij moet speciaal worden gedacht aan de zaak Magnitsky. Tijdens een algemeen overleg kortgeleden gaf de minister van Buitenlandse Zaken aan de juridische ontwikkelingen op de voet te volgen. Inmiddels is de genoemde datum van 24 april ruimschoots verstreken. Welke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden en tot welk initiatief van deze minister leidt dit in de voorbereiding van de EU-Rusland top? Graag een reactie.

Oekraïne

Op 8 juni begint het EK voetbal in Polen en Oekraïne. De leden van de VVD-fractie zijn geen voorstander van een politieke boycot van Oekraïne tijdens het voetbalevenement. Ook deze leden maken zich zorgen over de rechtstaat en vrijheid van meningsuiting in Oekraïne. Met name over de situatie van voormalig premier Julia Timosjenko. Maar er zijn, zeker in Europees verband, andere middelen om de Oekraïense regering onder druk te zetten. Sport en politiek dienen zolang mogelijk gescheiden te blijven. De leden van de VVD-fractie steunen dan ook de regering in de lijn dat het voorliggende Associatieakkoord tussen Oekraïne en de EU niet ondertekend kan worden zonder dat er onomkeerbare hervormingen zijn doorgevoerd in Oekraïne op gebied van de rechtstaat. De leden van de VVD-fractie vinden de behandeling van oud-premier Timosjenko zorgelijk en illustratief voor de verslechterende mensenrechtensituatie in Oekraïne. Wat is op dit moment de situatie van Julia Timosjenko? Kloppen de berichten over marteling en hoe staat het met haar hongerstaking? De leden van de VVD-fractie zijn van mening dat de effectiviteit van de stappen richting Oekraïne centraal moeten staan, en niet de symbolische waarde ervan. Is de regering het met de Poolse president Komorowski eens dat een mogelijk politiek boycot van het EK in Oekraïne de huidige Oekraïense president Janukovic in de kaart kan spelen om de banden met Rusland aan te halen? De leden van de VVD-fractie vinden dat sport en politiek zoveel mogelijk gescheiden moeten worden van elkaar. De Europese Unie is aan zet om de politieke pressiemiddelen optimaal in te zetten. Het overdragen van die boodschap aan Oekraïne is volgens de VVD effectiever dan wegblijven tijdens het EK. Is de regering bereid om bij een eventuele aanwezigheid in Oekraïne tijdens het EK, de Oekraïense regering aan te spreken op de behandeling van Timosjenko en over te brengen dat het Associatieakkoord niet getekend zal worden, alvorens haar situatie is verbeterd en zolang rechtsstatelijke hervormingen uitblijven?

De leden van de fractie van de Partij van de Arbeid zijn net als het kabinet bezorgd over de rechtstaat en het respect voor mensenrechten in Oekraïne, in het bijzonder over het politiek gemotiveerde proces tegen en de behandeling van voormalig premier Timosjenko. De regering is van mening dat gevolgen moeten worden verbonden aan onderzoeken naar mogelijke mishandeling van mevrouw Timosjenko, verricht door de Raad van Europa en de Oekraïense ombudsman. Er moet zichtbare verbetering komen in de wijze waarop gevangenen in Oekraïne worden behandeld, in het bijzonder ook mevrouw Timosjenko. De leden van de fractie van de Partij van de Arbeid delen deze opvatting.

De leden van de PVV-fractie waarderen de inspanningen van de regering voor verbetering van het lot van Timosjenko en de overige politieke gevangenen in Oekraïne. Deze leden vinden de inzet van de regering echter wel te zwak waar het gaat om het inkomend OVSE-voorzitterschap van Oekraïne. Wat betreft deze leden wordt er een andere voorzitter gekozen die deze voorbeeldrol wel waardig is. Het is voor de leden van de PVV-fractie onbestaanbaar dat een land als Oekraïne, dat de rechten van politieke tegenstanders met voeten treedt, voorzitter wordt van de OVSE.

De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat de behandeling van Julia Timosjenko symbool staat voor de rechtsonzekerheid in de Oekraïense maatschappij en voor de slechte behandeling van gevangenen in de Oekraïne. Deze leden zijn van mening dat het komende EK Voetbal moet worden aangewend om een krachtig politiek protest te laten horen tegen deze situatie. Een onafhankelijk onderzoek, bijvoorbeeld door de OVSE, naar de behandeling van gevangenen in Oekraïne zien deze leden als een belangrijke voorwaarde voor verbetering van de situatie in het land. Het is daarbij van groot belang dat de Europese Unie eendrachtig optreedt. Zal de minister tijdens deze Raad pleiten voor een dergelijk onafhankelijk onderzoek? Zo nee, waarom niet? Kan de regering aangeven welke landen een zelfde positie hebben gekozen als het kabinet? Kan zij daarnaast aangeven op welk moment de regering de Kamer zal informeren over de politieke aanwezigheid tijdens het EK? Deze leden gaan er vanuit dat zal worden ingezet op een stevige veroordeling van de ontwikkelingen in Oekraïne door de Raad.

De leden van de SP-fractie constateren dat Nederland pas wil overgaan tot ondertekening van het EU-Oekraïne Associatieakkoord wanneer Oekraïne daadwerkelijke en onomkeerbare stappen zet op het gebied van rechtsstaat, mensenrechten en democratie. Hoe en wanneer wordt beoordeeld of er zichtbare verbeteringen zijn op deze terreinen?

De leden van de D66-fractie zijn evenals de regering bezorgd over de rechtsstaat en het respect voor mensenrechten in Oekraïne. Zij steunen de regering in het streven om gevolgen te verbinden aan onderzoeken naar mogelijke mishandeling van mevrouw Timosjenko. Een eenduidige EU-lijn voor het bijwonen op politiek niveau van wedstrijden tijdens het EK is wenselijk.

Bosnië-Herzegovina

De regering is van mening dat de indiening van de EU-lidmaatschapsaanvraag door Bosnië-Herzegovina prematuur is en dientengevolge ontmoedigd dient te worden. De leden van de PVV-fractie vinden de EU-lidmaatschapsaanvraag niet alleen prematuur; in de huidige economische crisis is elke EU-uitbreiding onwenselijk en toenadering van Bosnië-Herzegovina is helemaal verwerpelijk. Volgens Human Right Watch slaagt Europa er tot dusverre niet in, zelfs niet met EU-lidmaatschap als beloning in het vooruitzicht, positieve hervormingen en het tegengaan van discriminatie in Bosnië-Herzegovina te bewerkstelligen. Roma, Joden en andere nationale minderheden ondervinden politieke discriminatie. De leden van de PVV-fractie vinden het dan ook onbegrijpelijk dat op 14 maart 2012 zowel de leden van de VVD als die van het CDA in het Europees Parlement ingestemd hebben met verdere toenadering tussen de EU en het kandidaat-lid Bosnië-Herzegovina.

De leden van de CDA-fractie steunen de lijn van de regering dat van sluiting van het kantoor van de Hoge Vertegenwoordiger geen sprake kan zijn, zolang niet aan de genoemde voorwaarden is voldaan.

Iran

De leden van de PVV-fractie vragen of de regering van mening is dat het wenselijk is dat het IMF de banden met de Iraanse bank Markazi verbreekt en het IMF het Iraanse lidmaatschap opschort? Temeer daar deze bank een specifiek doelwit is van de internationale economische sancties tegen Iran. Verder blijkt uit het rapport van Oxfam dat 3 mei jl. verscheen, dat sancties nauwelijks effect hebben op de wapenhandel. Iran gaf sinds 2007 570 miljoen dollar uit aan geschut, ondanks het wapenembargo. De bepalingen van het VN-Wapenhandelverdrag zouden niet afdwingbaar zijn en de regels zijn elastisch en multi-interpretabel. Hoe beoordeelt de regering het rapport van de Campagne tegen Wapenhandel hierover? Is de regering bereid hier in VN-verband aandacht voor te vragen?

De leden van de SP-fractie achten het van zeer groot belang dat Iran meer openheid geeft over het nucleaire programma. Alles wijst er echter op dat Iran hiertoe slechts bereid is wanneer daar iets tegenover staat. Iran lijkt de indruk te wekken bereid te zijn striktere controles van de IAEA te dulden als deze gepaard gaan met het afnemen of opschorten van sancties. Hoe staat de regering hier tegenover? Is de regering van mening dat Iran tegemoet moet worden gekomen indien het land meer medewerking aan het IAEA verleent? Is er voor de regering een situatie denkbaar waarin de sancties tegen Iran worden afgeschaft? Indien ja, onder welke omstandigheden? Is de regering het met de leden van de SP-fractie eens dat voornamelijk de burgerbevolking van Iran de dupe is van de sancties tegen het land?

Soedan

De leden van de VVD-fractie constateren dat na een ultimatum dat werd gesteld door de VN, de rust aan de grens tussen Sudan en Zuid-Sudan voorlopig lijkt hersteld. De felle gevechten lijken voorlopig tot een einde gekomen. Daarnaast is het positief dat beide landen een vredesplan van de Afrikaanse Unie hebben omarmd. Desondanks komen er nog wel berichten van bombardementen door Khartoum volgens de Zuid-Sudanese regering. Als beide landen niet stoppen met militair ingrijpen, volgen er sancties. De leden van de VVD-fractie hebben kennis genomen van het vredesplan van de Afrikaanse Unie en het ultimatum van de VN. Kan de regering aangeven of het staakt-het-vuren wordt nageleefd? Op welke wijze is de Europese Unie actief bij het vredesplan van de Afrikaanse Unie? Naast het grensconflict, baart de positie van Zuid-Sudanezen in Sudan de leden van de VVD-fractie ook zorgen. Zuid-Sudanezen in Sudan lopen nog altijd een groot risico, zoals de recente aanslagen in Khartoum en de situatie in Zuid-Kordofan, laten zien. Is de regering bereid om in Europees verband bij de Sudanese autoriteiten aan te dringen op een betere behandeling van Zuid-Sudanezen in Sudan? De leden van de VVD-fractie maken zich ook zorgen over de opstelling van Zuid-Sudan in het conflict. Het land is grotendeels afhankelijk van ontwikkelingshulp en de olie-inkomsten. Juist de olie-inkomsten worden door Zuid-Sudan nu geblokkeerd. De Zuid-Sudanese minister van Buitenlandse Zaken Nhial Deng Nhial stelt in een interview in BBC's Hard Talk dat Zuid-Sudan van plan is om de olieproductie, die door Sudan loopt, voor nog eens twee jaar stil te leggen. Dit terwijl het land voor 98% afhankelijk is van de olie-inkomsten. Is de regering het met de leden van de VVD-fractie eens dat dit onverantwoordelijk is van de Zuid-Sudanese regering en dat het land in Europees verband aangespoord moet worden om zo snel mogelijk de olieproductie weer op te starten?

De leden van de fractie van de PvdA willen allereerst hun zorgen uitspreken over de verslechterende situatie in de regio tussen Sudan en Zuid-Sudan. Het onderwerp staat niet voor de eerstvolgende Raad geagendeerd, maar vergt volgens de leden van de PvdA-fractie wel de nodige aandacht. Een oorlogssituatie dreigt op dit moment en de internationale gemeenschap zit met de handen in het haar. De leden zijn van mening dat het vijf voor twaalf is en verwacht daadkrachtig ingrijpen van de internationale gemeenschap. De leden van de fractie van de Partij van de Arbeid verwachten hierbij ook een sterke rol voor Nederland, gezien haar staat van dienst in het gebied in de afgelopen jaren. Nederland is actief betrokken geweest bij de ondertekening van het Comprehensive Peace Agreement (CPA) en de zetel van het Internationaal Strafhof (ICC) ligt in Nederland. De haardvuren zijn juist in de drie gebieden – Abyei, South Kordofan en Blue Nile – waar Nederland ten tijde van de ondertekening van het CPA verantwoordelijk voor was. Deelt de regering de mening dat deze «historische» banden juist een actieve betrokkenheid van Nederland vergt? De leden van de fractie van de Partij van de Arbeid hebben via de motie Dijkers (22 831, nr. 67) in november 2011 al eerder de wens uitgesproken voor een actieve rol van Nederland bij het onderhandelingsproces. Deze motie is helaas verworpen. Kan de regering toelichten hoe zij – een half jaar na indiening van deze motie – tegen dit voorstel aankijkt? Hoe kijkt de regering tegen het voorstel aan om een speciale gezant (op EU-niveau) voor de regio in te stellen? De Noorse en Britse regering geven financiële steun aan het onderhandelingsproces tussen Sudan en Zuid-Sudan. Kan de regering toelichten of zij deze steun voldoende acht? Zo niet, is de Nederlandse regering eventueel bereid om financiële assistentie te verlenen in het onderhandelingsproces? Indien nee, waarom niet? De VN heeft vorige week in een VN-Veiligheidsraadresolutie benadrukt dat de vijandelijkheden tussen Noord- en Zuid-Sudan moeten stoppen. Indien dit niet gebeurt zullen er sancties volgen. Kan de regering toelichten wat er zal gebeuren indien de situatie verslechtert en wat de rol van de EU zal zijn bij de uitvoering van eventuele sancties? Op moment mist de lopende UNMISS missie mankracht, materieel en politieke wil om haar «Hoofdstuk VII mandaat» daadwerkelijk en geloofwaardig uit te voeren en kan zij burgers in Zuid-Sudan onvoldoende beschermen. Het The African High Level Implementation Panel (AUHIP) heeft een «Hoofdstuk VII voorstel» voorgelegd aan de VN-Veiligheidsraad. Gezien het gegeven dat de situatie nu zo verslechterd is zou bij de hernieuwing van het mandaat in juni een onderdeel over humanitaire assistentie in het voorstel moeten komen te staan. Is de minister van Buitenlandse Zaken bereid om met zijn EU collega's te overleggen over het toevoegen van deze component? Indien nee, waarom niet? Tot slot vragen de leden hoe de regering tegen het verzoek van de militaire vakbond AFMP aankijkt, die onmiddellijke bewapening van Nederlandse UNMISS militairen vraagt. Is de regering bereid om aan deze oproep gehoor te geven? Indien nee, waarom niet?

De leden van de PVV-fractie hebben een aantal specifieke vragen over de rol van China in Sudan. China heeft veel geïnvesteerd in Sudan en Zuid-Sudan. Het is dan ook in het belang van China en de Chinese oliemaatschappijen om te zorgen voor een stabiele situatie. China drong er onlangs bij Sudan en Zuid-Sudan op aan om de rechten en de belangen van de Chinese oliemaatschappijen in de beide landen te beschermen, meldde het staatspersbureau Xinhua. Met China als belangrijkste klant en als permanent lid van de Veiligheidsraad kan Peking een grote rol gaan vervullen met het oog op bemiddeling. Welke mogelijkheden ziet de regering om China te bewegen niet alleen te bemiddelen met betrekking tot de eigen belangen, maar ook om tot een vredesoplossing te komen? Is de regering voornemens om in te zetten op Chinese diplomatie of ziet de regering meer heil in een rol voor de VN in de bemiddeling?

Gezien de ontwikkelingen in Sudan zijn de leden van de CDA-fractie verbaasd dat dit onderwerp niet staat geagendeerd tijdens deze Raad. Genoemde leden maken zich met name zorgen over de positie van Zuid-Sudanezen in Sudan. In de media verschijnen berichten over aanvallen op deze burgers in Sudan. Is de regering bereid dit onderwerp op te brengen tijdens deze raad, zodat deze aanvallen worden veroordeeld in EU-verband? Zal de regering zich daarnaast inzetten voor een oproep in EU-verband aan de Sudanese overheid om expliciet te verklaren dat deze burgers zullen worden beschermd? Graag een reactie.

De leden van de fractie van de SP constateren dat vorige week de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties een resolutie heeft aangenomen met daarin een stappenplan voor de oplossing van de gevechten en de onderliggende problematiek tussen Sudan en Zuid-Sudan. Een belangrijk onderdeel hiervan is een grensveiligheidsmechanisme. Het is belangrijk dat dit grensveiligheidsmechanisme zowel onafhankelijk als civiel is. Is de regering bereid zich in internationaal verband in te zetten om deze ongewapende monitoringsmissie tot stand te brengen? Verder komen er berichten binnen dat Zuid-Sudanezen in Sudan geregeld groot gevaar lopen. De Zuid-Sudanese regering heeft een verklaring uitgegeven waarin wordt beloofd Sudanezen in het land te beschermen. Sudan heeft een dergelijke belofte niet gedaan. Is de regering bereid in EU-verband aan te dringen op een oproep aan Sudan om te beloven dat Zuid-Sudanezen zich in vrijheid mogen bewegen in Sudan en dat hen niets wordt gedaan?

De leden van de D66-fractie constateren dat de recente ontwikkelingen in Sudan en Zuid-Sudan niet op de geannoteerde agenda staan. Zij vinden het wenselijk als de Raad hier toch over zou spreken. De VN-Veiligheidsraad heeft vorige week een resolutie aangenomen met een stappenplan voor de oplossing van de gevechten en de onderliggende problematiek. Zal Nederland zich (in de Raad) stevig uitspreken voor een grensveiligheidsmechanisme? Hoe zal de EU bijdragen aan de uitvoering van de resolutie?

Guinee-Bissau en Mali

De leden van de PVV-fractie stellen dat de drugshandel in West-Afrika een grote ontwrichtende en belemmerende impact heeft op de landen in die regio. Niet alleen worden deze landen getroffen door een toename van geweld en georganiseerde misdaad, maar tevens dringt de betrokkenheid bij deze drugshandel door tot in de hoogste bestuurlijke niveaus. Vooral Guinee-Bissau gaat hier onder gebukt. Door een relatief kleine economie en betrokkenheid van de militairen bij de drugshandel is dit land erg kwetsbaar. De prijs voor één kilogram cocaïne ligt in Guinee-Bissau dan ook vele malen lager dan bij landen nabij de Europese kust, zoals Marokko. Bij de buurlanden is het al niet veel beter. In Mali zijn drugsroutes in handen van de Al Qaeda Islamic Maghred (AQIM) groep. Deze groep heeft de controle over de steden in het noordelijke gedeelte van Mali. Met hun drugsgeld financieren zij hun islamitische onderdrukkingen en terreurpraktijken en wapens. In de Raad Buitenlandse Zaken hebben de ministers hun zorg uitgesproken over de groeiende aanwezigheid van Al Qaeda en daaraan gelieerde groepen in het noorden van Mali, alsook over de dreiging die hiervan uitgaat. Het United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) pleit voor een grootschalige drugsaanpak in internationaal verband. Ziet de regering de noodzaak om in te grijpen? Op welke termijn kunnen er concrete stappen worden gezet? Ziet de regering ook dat de AQIM een belangrijke rol speelt in de drugshandel tussen West-Afrika en Europa? Welke maatregelen is de regering voornemens te treffen tegen deze terroristische drugsorganisatie? Wat is de effectiviteit van de programma's tegen drugshandel in West-Afrika? De leden van de

PVV-fractie doelen dan onder andere op het Regional Programme for West Africa 2010 – 2014, het Regional Action Plan van ECOWAS en de daaruit voortvloeiende National Integrated Programmes, maar ook op het West Africa Coast Initiative. De World Customs Organization (WCO) stelt dat in voorgaande jaren 69% van het totale volume van cocaïne dat door de douane is opgespoord afkomstig is van boten en schepen. Wanneer blijkt dat inzet van maritieme middelen nodig is, voorziet de regering dan problemen met de huidige inzet van middelen voor de Atalanta-missie en Operation Ocean Shield?

Macedonië

De leden van de PVV-fractie wijzen erop dat in Macedonië op 3 mei jl. 20 radicale moslims zijn gearresteerd in verband met de moord op vijf christelijke Macedoniërs. Alle verdachten hadden in Afghanistan en Pakistan tegen NAVO soldaten gevochten. De minister van Binnenlandse Zaken verklaarde dat alle verdachten volgers van de radicale islam zijn, wat een gevaar vormt voor het christendom. Naar aanleiding van deze arrestaties zijn er grootschalige demonstraties geweest van salafisten die met Al-Qaeda vlaggen onder luid «allah akbar» en «dood aan de christenen» geschreeuw een eerlijk proces voor de gearresteerden eisten. Twee jaar geleden werd al gewaarschuwd voor de opkomst en toenemende agressiviteit van het wahabisme in Macedonië en de bijbehorende gevaren voor de christenen. Hoe beoordeelt de regering de radicalisering van Albanezen in Macedonië? Is de regering bereid de radicalisering van moslims in Macedonië, en de bestrijding ervan, in EU-verband aan de orde te stellen?